

Технологія підготовки ґрунту для вирощування сої: адаптація до кліматичних змін

Биков Микола

Агроном-консультант Асоціація «Дунайська Соя»

Дунайська Соя

- незалежна, неприбуткова, з підходом членської участі (більше **330 членів з 34 країн**);
- має підтримку **24 урядів ЄС** (Donau Soja and Europe Soya declaration);
- європейська організація з центральним офісом у Відні (Австрія) та **регіональними офісами**
- **міжгалузєва:** рослинництво, землеробство, переробка, виробництво продуктів харчування та кормів, дистрибуція, роздрібна торгівля
- сприяє сталому вирощуванню сої в Європі шляхом впровадження власних **стандартів якості**
- діє на трьох рівнях: **робота з урядом** (Протеїнова стратегія, Європейська соєва декларація), **розвиток ринку** (схеми сертифікації, маркування продукту) та **науково-дослідні проекти**

Напрямки роботи Асоціації «Дунайська Соя» в Україні

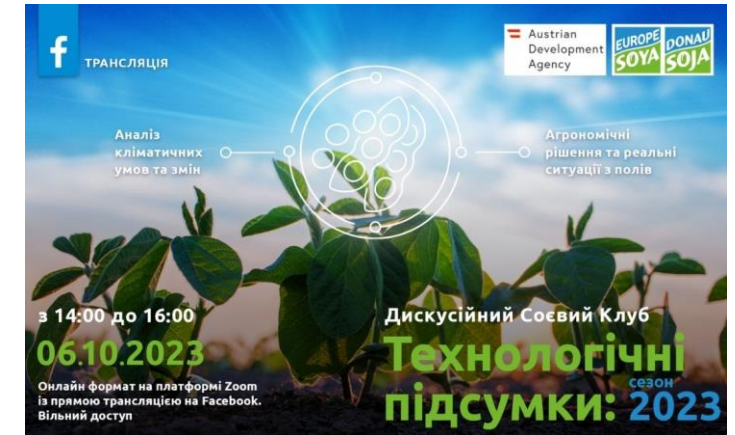
- Сприяння вирощуванню сої регіонального походження відповідно до чітко визначених критеріїв якості (**Стандарт «Дунайська Соя»** та **Стандарт «Європейська Соя»**);
- Підвищення рівня практик **сталого аграрного виробництва** у вітчизняних виробників;
- Проведення заходів, спрямованих на **популяризацію українського агросектору** серед європейських компаній (Програма Протеїнове Партнерство, Місії покупців, Національні стенди);
- **Євроінтеграція** (Асоціація «Дунайська Соя» бере проактивну участь в процесах розробки регулювання щодо проблемних питань сталого аграрного виробництва в Україні. Асоціація «Дунайська Соя» є членом кількох Урядових робочих груп);

Дискусійний Соєвий Клуб

Асоціація «Дунайська Соя» в 2020 році започаткувала «Дискусійний Соєвий Клуб» для обговорення питань та напрацювання рекомендацій щодо вирощування не-ГМ сої. Протягом чотирьох років сформувалася експертна група за участі різних фахівців.

- Забезпечення поширення інноваційних технологій вирощування сої
- Заохочення використання біологічних методів вирощування сої
- Збереження ґрунтів та раціональне використання добрив
- По закінченню зустрічі експерти формують практичні рекомендації для виробників.

**Асоціація є власником стандартів
сталого виробництва сої та продуктів її
переробки**

Дунайська Соя та Європейська Соя

які гарантують:

не-ГМ

сталість виробництва

відсутність зміни землекористування

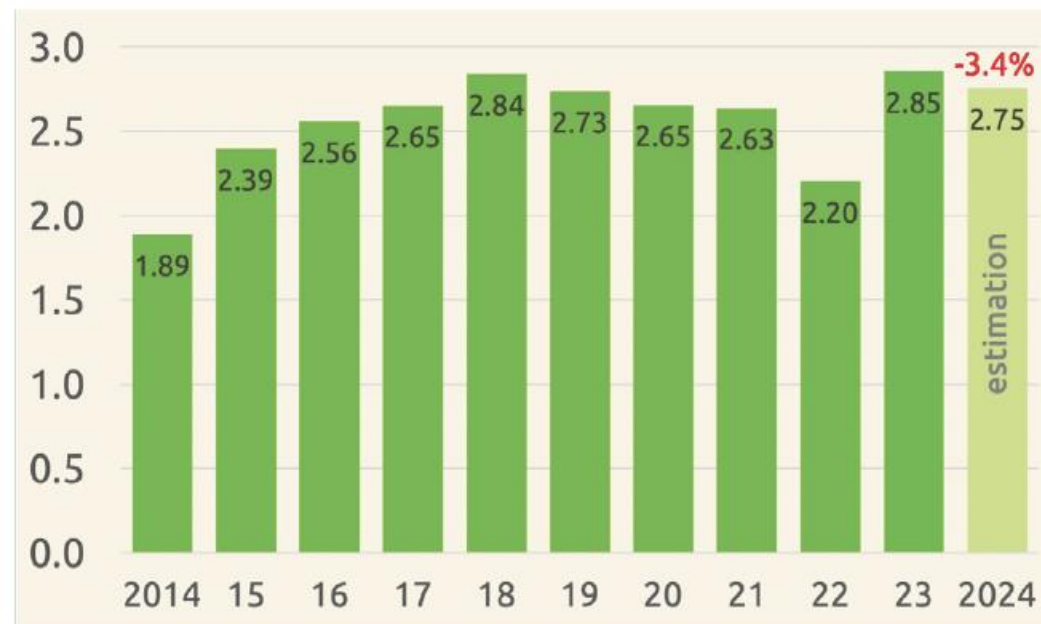
Со́я в ЄС

Площа під соєю в ЄС-27 (млн га):

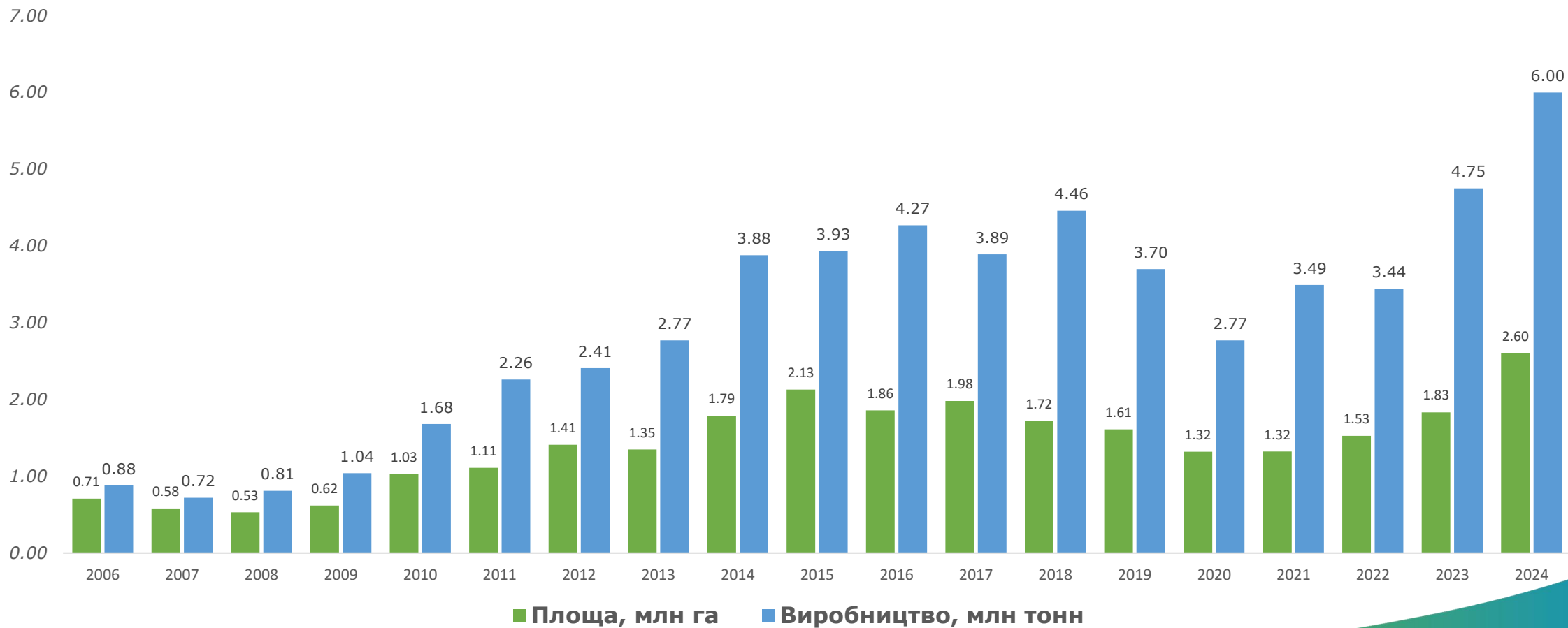
Source: Donau Soja

Врожай сої в ЄС-27 (млн тонн):

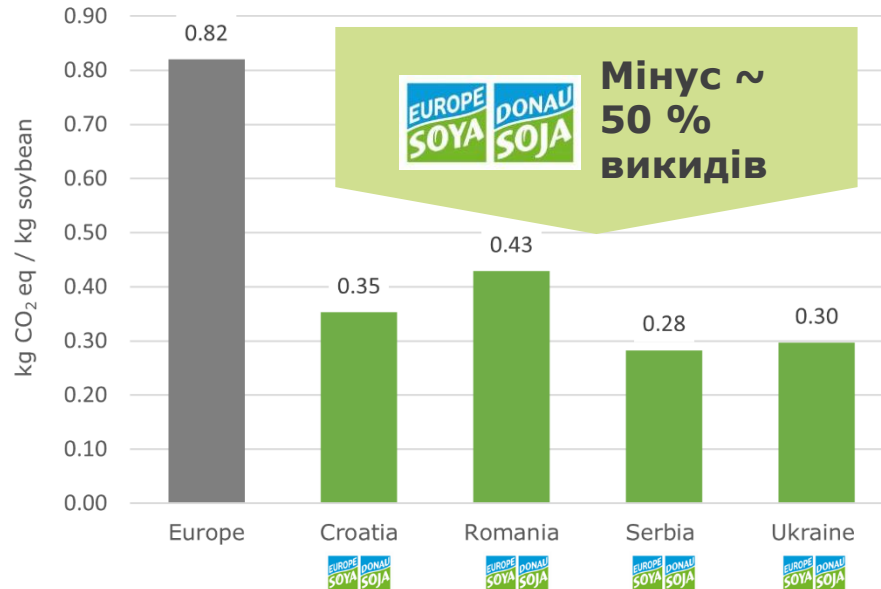
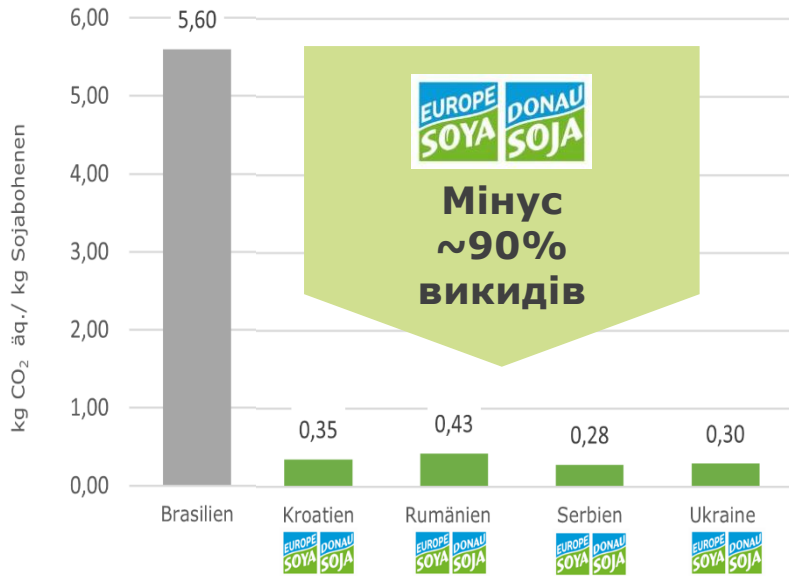
Source: Donau Soja

Со́я в Україні

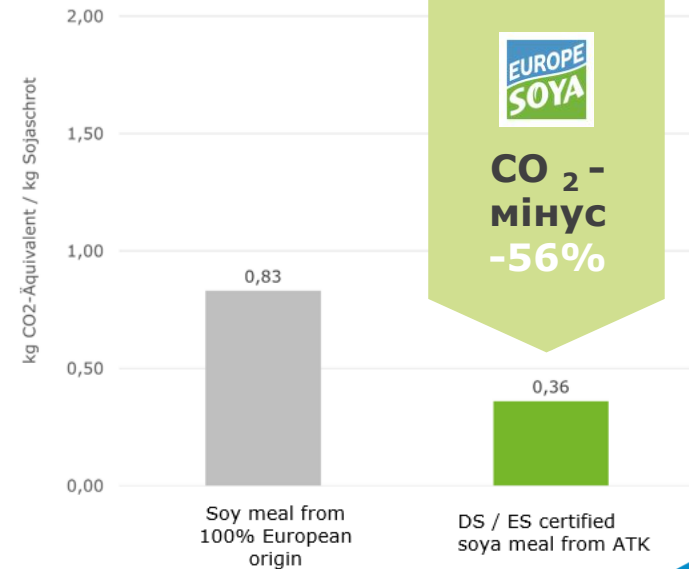

Зменшення викидів Score 3 для регулювання ЄС

CO₂ - слід на кг соєвих бобів

CO₂ - слід на кг соєвого шроту

- DS/ES CO₂ доступні як «брендовані набори даних» у визнаних базах даних
- У форматі SBTi FLAG

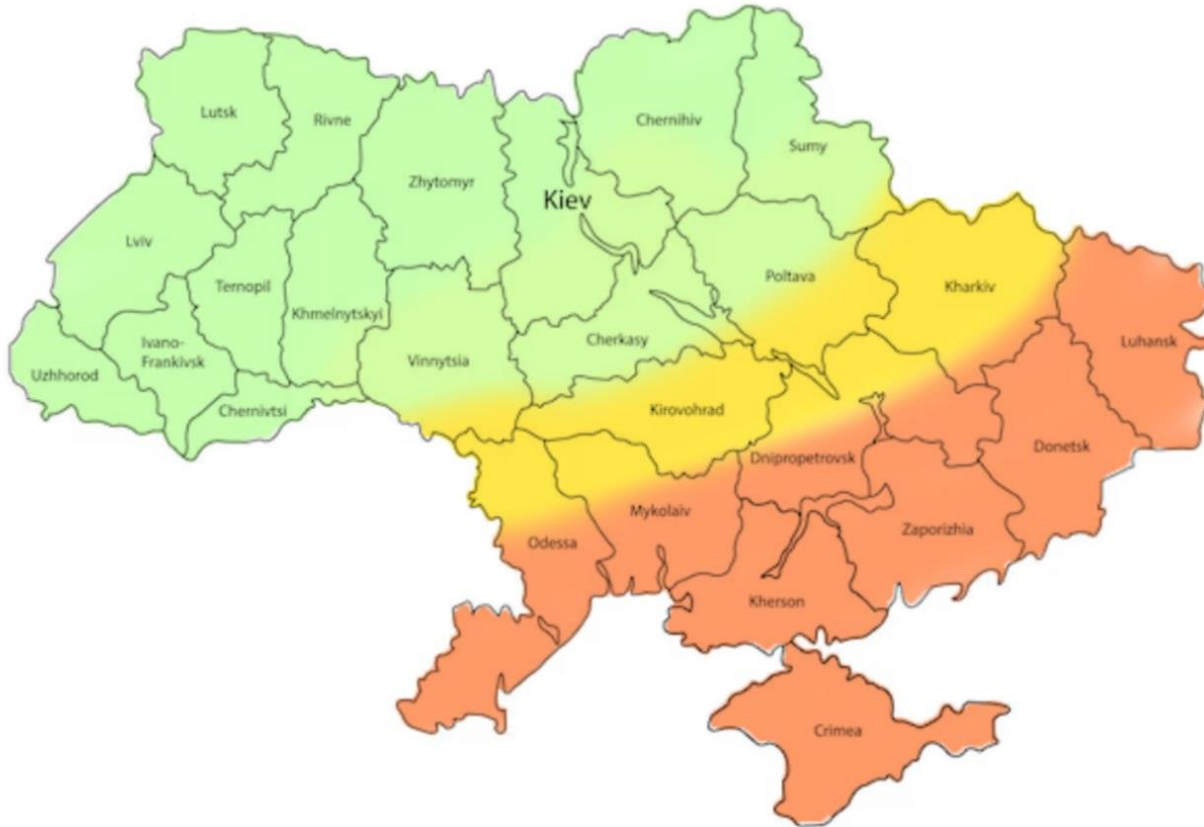

Технології вирощування сої

Соя - чутлива до технологічних помилок та стресів

Соєвий пояс України

- 2016 рік – 2,3 т/га
- **2017 рік – 1,9 т/га**
- 2018 рік – 2,6 т/га
- 2019 рік – 2,3 т/га
- **2020 рік – 2,09 т/га**
- 2021 рік – 2,6 т/га
- 2022 рік – 2,4 т/га
- 2023 рік – 2,6 т/га
- 2024 рік – 2,3 т/га

Системи обробітку ґрунту для сої

Системи обробітку ґрунту

- Полицевий (оранка)
- **Безполицевий**
- **Поверхневий (Mini-till, Verti-till)**
- **No-till**
- **Strip-till**

Обробіток Ґрунту

- **Підготовка Ґрунту до посіву та розвитку рослин:** за рахунок створення оптимальних умов
- **Контроль бур'янів** - знищує бур'яни та зменшує їхню конкуренцію за ресурси
- **Покращення доступності поживних речовин:** заробка добрив в Ґрунт та активація мікробіологічних процесів
- **Управління рослинними рештками:** ефективно розподіляє рослинні рештки по полю, покращення умови для швидкого розкладання
- **Прискорення ерозійних процесів:** призводить до втрати Ґрунтових агрегатів, родючості Ґрунту
- **Зменшення структури ґрунту:** впливає на пористість і водопроникність ґрунту, накопичення поживних речовин.
- **Погіршення вологоутримуючої здатності ґрунту:** може привести до нерівномірного збереження вологи в Ґрунті
- **Збільшення викидів парникових газів:** мінералізація гумусу та органічних решток

Чому відбувається негативний вплив на ґрунт

- Зменшення рослинних решток на поверхні ґрунту
- Інтенсивна мінералізація гумусу та рослинних решток
- Погіршення мікробіологічного різноманіття
- Зменшення кількості черв'яків
- Зменшення азотної активності ґрунту

Джерело:
<https://www.vaderstad.com/>

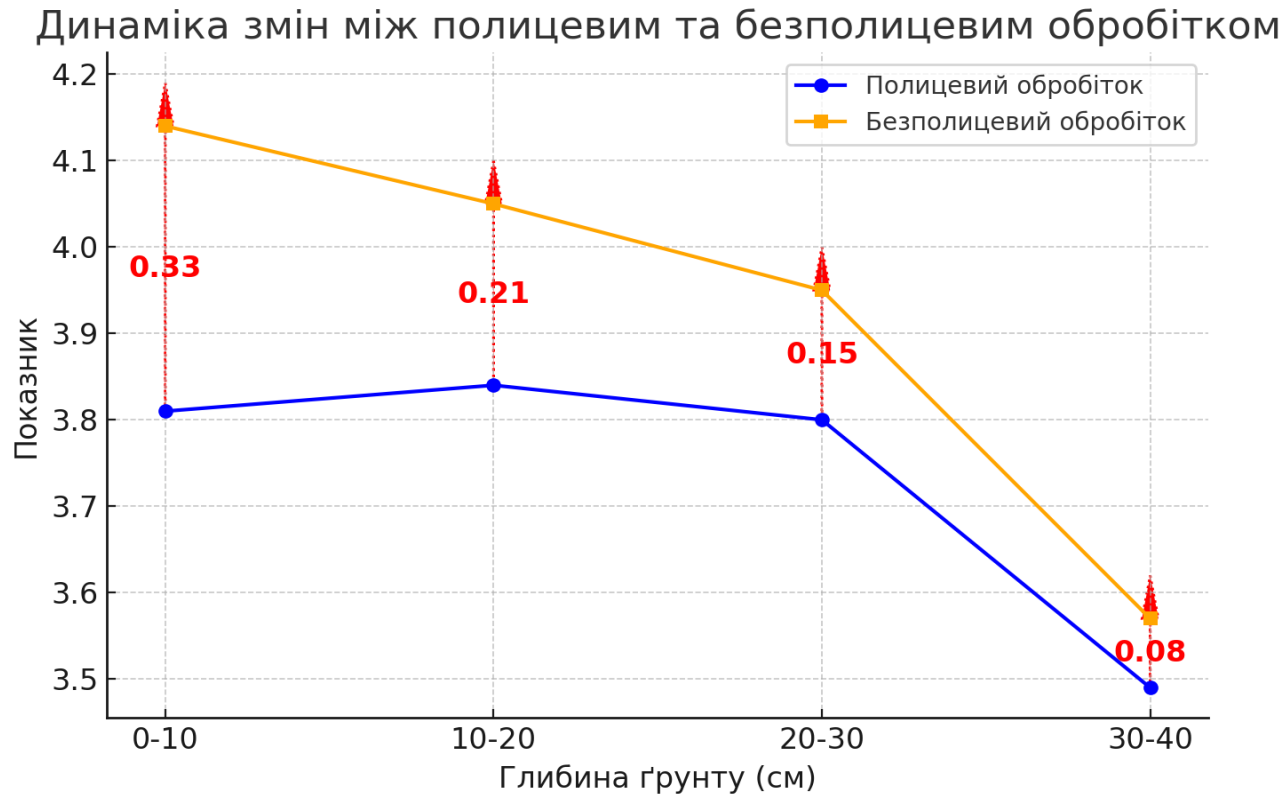
Що вирішує мінімізація обробітку ґрунту

- Зменшення ерозійних процесів
- Зменшує втрати вологи з ґрунту
- Змінює доступність поживних речовин
- Покращує структуру ґрунту
- Зменшує перегрівання ґрунту та надлишку випаровування

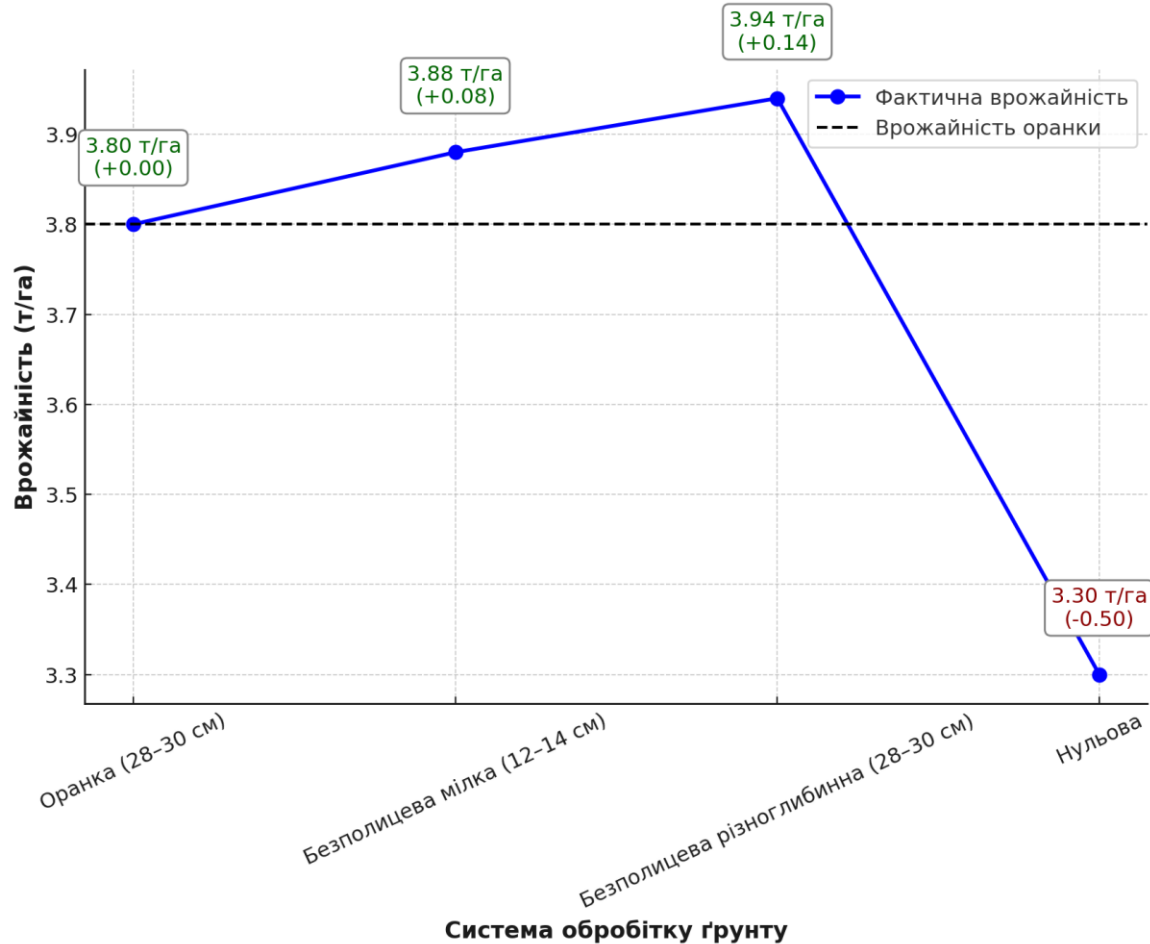
Джерело: <https://agro-business.com.ua/>

Зміна запасів гумусу (%), Миколаївська обл. (за 1961-78 рр.)

Джерело: «Почвозащитное безплужное земледелие» Ф.Т. Моргун, Н.К. Шикун, 1984. с.46

Урожайність насіння сої за різного основного обробітку ґрунту 2016–2019 рр., т/га

Продуктивність сої в зерно-просапній сівозміні на зрошенні Півдня України.

Джерело: https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/119_2021/4.pdf?utm_source=chatgpt.com

Найбільші ризики при мінімізації обробітку ґрунту

- Зниження контролю бур'янів, збільшення проблем від забур'янення
- Не рівномірне управління рослинними рештками
- Погіршення системи живлення рослин
- Неякісна підготовка ґрунту до посіву
- Ризики перущільнення ґрунту

Джерело:
<https://farming.org.ua/>

Головне при виборі системи обробітки

- Яка система обробітку найрентабельніша
- Які проблеми планується вирішувати

Методи впровадження ґрунтоощадливих технологій

Детальніше:

<https://youtu.be/-XsEqzjAgH8?si=LMhYbWc4Nog-0vqx>

Тема: «Ґрунтоощадливі технології обробітку ґрунту»

Дякую за увагу

10.04.2025 рік

With funding from
 Austrian
Development
Agency